

נצבים (231)

וְהִיָּה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכוּ' וְשָׁבַת עַד ה' אֱלוֹקֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ וְכוּ' וְשָׁב ה' אֱלוֹקֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ. (ל.א-ג)

אפשר לפרש ע"י משל: כאשר רופא מגיע לטפל בחולה מסוכן, אזי הוא מזריק לגופו תרופה באמצעות מחט חדה, ובעת שהוא דוקר את החולה במחט, הוא מביט בו: אם הרגיש החולה בדקירה, הרי זה סימן טוב, כי זו הוכחה שיש עדיין חיים בגופו, ויש תקווה שיתרפה. אולם אם חלילה החולה כבר אינו מרגיש כאשר דוקרים את גופו, הרי מכך לומד הרופא שמצבו חמור וסיכוייו להתרפא קטנים. כך בחולה הגוף, וכך בחולי הנפש: אדם שהתרחק מדרך התורה, כאשר באה עליו צרה הוא מרגיש שיד ה' עשתה זאת, אזי יכול להתרפא מנגעי עוונותיו. וזו כוונת הפסוקים לפנינו: אם כאשר "יבואו עליך כל הדברים האלה", אזי "ושבת עד ה' אלוקיך ושמת בקולו", כי אז יתברר שיש תקווה לאחרינתך, וממילא "ושב ה' אלוקיך ורחמך". *ספר "ושלל לא יחסר"*

לֹא בַשָּׁמַיִם הוּא יֹאמֵר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחֶנָּה לָנוּ (ל. יב)

בגמרא (ב"מ נט): מובאת המחלוקת הידועה בענין "תנורו של עכנאי", בה נחלקו רבי אליעזר וחכמים. אמר רבי אליעזר: אם הלכה כמותי, מן השמים יוכיחו. וחז"ל מספרים כיצד נשתנו סדרי הטבע, להוכיח שהלכה כר"א, עד שיצאה בת קול מן השמים ואמרה: מה לכם אצל ר"א, שהלכה כמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא, ואין משגיחין בבת קול. הקשו התוס': הרי בגמרא יבמות נפסקה הלכה כב"ה, משום שיצאה בת קול הלכה כמותו. תירצו שכיון שאמר ר"א "מן השמים יוכיחו", יצאה בת קול לכבודו ואין כאן ראייה שהלכה כמותו. אך לגבי ב"ה, שלא ביקשו סיוע מן השמים, שפיר יש בת קול שהלכה כמותו. ולזה כיוונה התורה באמרה "לא בשמים הוא", שאין משגיחין בבת קול. אך כל זאת רק במקום שמבקש החולק כי מן השמים יוכיחו. וכמו שאומר הכתוב: "לאמר מי יעלה לנו השמימה", אזי לא בשמים היא. אך אם יצאה הבת קול מאליה, שפיר הלכה כמותו.

רב רובין זצ"ל בספר "טללי אורות" בשם רבי משה גלאנטי

הַחַיִּים וְהַמּוֹת נִתְּתִי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תִּתְּנֶנּוּ אֹתָהּ וְיִרְעָךָ (ל. יט)

מאי קא משמע לן "ובחרת בחיים", ומה ראה להוסיף גם "וזורעך". מובא ב"שלמה חדשה": אמרו חז"ל (ברכות ה.): לעולם ירגיז אדם את יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו, מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, אם נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קריאת שמע, אם נצחו, מוטב ואם לאו

מאה ברכות מגינות מהקללות

אֲתֵם נֹצְבִים (כ.ט. א)

פירש רש"י, כיון ששמעו ישראל התוכחות הוריקו פניהם, אמר להם משה רבינו הרבה הכעסתם את המקום והנה אתם נצבים.

כתב החיד"א בשם בעל "המנהיג": משה רבינו תיקן לברך מאה ברכות בכל יום ושכחום, וכשראה דוד המלך שהיו מאה אנשים מתים בכל יום תיקן שוב, ושכחום עוד פעם, וחזרו חכמי הגמרא ותקנו, עכ"ד. וכתב רבינו הרוקח: דהמברך מאה ברכות ניצול ממאה תוכחות, צ"ח הכתובות בתורה, ועוד שתיים המה הרמוזות בפסוק: "גם כל חולי וכל מכה אשר לא כתובה וכו'", הרי בסך הכל מאה. ואפשר שבאותה שעה תיקן משה לישראל מאה ברכות, שאם מפחדים אתם ממאה קללות, תברכו מאה ברכות ותנצלו.

בזה פירש החיד"א את הפסוק (תהלים טז): "לכן שמח לבי... לכן בגימטריא מאה. רמז למאה ברכות שתיקן להם לישראל לברך בכל יום ו"לכן שמח לבי", שהצלתי את ישראל מהמגיפה. "אף בשרי ישכון לבטח" שע"י מאה ברכות ניצול מהתוכחות כנ"ל. "כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסדך לדאות שחת", כי ע"י מאה ברכות ניצולים מגיהנום, כי בכלל מאה ברכות שתיים מדאורייתא, ברכת המזון, וברכת התורה. ונוספו צ"ח ברכות שהם מדרבנן 'גהנם' בגימטריא צ"ח.

ספר "אוצרות התורה"

פתחו לי פתח כחודו של מחט

וּמַל ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְךָ וְאֶת לִבְךָ לְבָבְךָ אֶת ה' אֱלוֹקֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן תִּחְיֶה (ל. ו)

בפרשת עקב (י, טז), "ומלתם את ערלת לבבכם", ובפרשתנו נאמר, "ומל ה' אלוהיך את לבבך". יש חיוב על כל האדם לפעול במעשים כדי להתקדם בעבודת ה' ולהסיר את הערלה מעל לבו ואם לא יעשה פעולה מצד עצמו, ישאר לבו ערל, ולזה מכוון הכתוב בפרשת עקב, "ומלתם את ערלת לבבכם", ואילו בפסוק שבפרשתנו, מדבר על האדם שכבר עמל לפתוח את הפתח, ואפילו הוא חור קטן כחודו של מחט. לאדם זה נפתחים שערים חדשים להתקרב על ה', הוא יגלה בעצמו כוחות שלא ידע כלל על קיומם ויגיע לדרגות שלא שיער כלל שביכולתו להשיג, זהו לשון הפסוק "ומל ה' אלוהיך את לבבך", דבר זה ייעשה על ידי הקב"ה.

ספר להתענג בתענוגים בשם"ר מנחם מנדל" זצ"ל השרף מקוצק

כגון ספרדים על אשכנזים, ואשכנזים על הספרדים,
עכ"ל. *ספר "אדרבה תו בלבנו"*

הלכה: נשתנה הקול באמצע התקיעה לקול אחר

כתב השו"ע (סי תקפו ס"ו): היה קולו עב מאוד או דק מאוד, וכן אם היה צרוד ויבש (מ"ב) כשר שכל הקולות כשרים בשופר. כתב הפסקי תשובות (אות ה): ובכלל זה גם אם תוך כדי התקיעה נשתנה הקול מעב לדק או לצרוד או מקול חזק לקול חלש אף כי חוזר חלילה לקול חזק ונראה כקול עולה ויורד מ"מ כשר הוא שהואיל והקול נשמע ברצף אחד ללא הפסק הרי זה בכלל תקיעה כשירה, כי כאמור כל הקולות כשרים בשופר. אמנם היו גדולים שהיו מדקדקין שיהיה הקול ישר מתחילתו ועד סופו, ואם היה הקול משתנה בסוף או באמצע התקיעה הם היו מצווים לתקוע שנית. ואם כי ברוב ישראל לא נהגו לדקדק בכך, מ"מ נכון שהבעל תוקע ירגיל בעצמו היטב קודם ר"ה לתקוע בקול אחד מתחילת התקיעה ועד סופה. *ספר "פסקי תשובות" חלק ו*

פתגם: כשאדם מרמה את עצמו, הוא מפסיד ואין בכלל ספר "שמחלה" מנצחים.

חקירה: מצוה אין צריך כוונה

מעיקר הדין צריך כוונה אך בסתמא מכוון, או שאין צריך כוונה כלל. *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

אמת ושקר רבי איזיל חריף פגש פעם ברחוב חבורה של אנשי חברה קדישא חוזרים מבית הקברות כשהם שתויים ומתנוודדים מתוך שיכרות. נענה ואמר: צא וראו, הללו חוזרים מעולם האמת, ואילו רגליים אין להם כמו השקר...

מזל טוב לבתי מרים ברכה ולבעלה אריה, על לידת הבת שיזכו לגדלה לאהבת התורה.

שבת שלום, שנה טובה

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, ראובן בן איזא, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עוזיא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים.

יזכור לו יום המיתה. נמצא ששתי תרופות העיקריות כנגד היצר הרע הן, האחת, לעסוק בתורה שהיא תורת חיים, והשנייה, לזכור יום המיתה. והנה, עצה זו של זכירת יום המיתה שייכת יותר לעת זקנותו של האדם. ונמצא שזרעו שהיא לו בבחורותו נתגדל אצלו קודם שבא ליד הכרה וזכירה של יום המיתה. וזהו שאמר: **"חיים ומוות נתתי לפניך"**, אלה הן שתי התרופות כנגד היצר הרע: עסק התורה שהיא תורת חיים, וזכירת יום המיתה. אבל הוסיף ואמר: **"ובחרת בחיים"**, בתרופה של עסק התורה, כי באופן זה שייך לעסוק גם בימי בחורותו, ואם תעשה כן אזי **"למען תחיה את זרעך"**, גם את זרעך הגדל לתורה, ועל ידי כך תהא לך ולעורך תרופה כנגד היצר הרע.

מקרא

האדם השלם משלב בתוכו "ויגבה לבו בדרכי ה' לצד "אנכי עפר ואפר"

הַעֲדֹתַי כְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (ל. יט)
אמר להם הקב"ה הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם...הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם. (רש"י)
היה הגאון רבי זבולון צ"ל אומר: ההסתכלות בשמים מחייבת את האדם להיות תמיד בקומה זקופה לעבודתו יתברך כמו שנאמר (דבה"ב. יז) **"ויגבה לבו בדרכי ה'"**, לעמות זאת הסתכלות הארץ מחייבת את האדם להיות לפעמים בכח נפשי נמוך, כמו שנאמר באברהם אבינו: **"ואנכי עפר ואפר"**, ואין שום סתירה בין מדה אחת לשנייה, אלא להיפך, אחת משלימה את השנייה. מי שעמל על אישיותו עד שהינו מחונן בשתי המדות הללו יחד, הוא האדם השלם.

ספר "לתתך עליון"

מוסר: המתכבד בקלון חברו

אחת מתולדותיה של השנאת חנם היא: המתכבד בקלון חברו ומדגיש את מעלותיו לעומת חסרונותיו. הענין בא לידי בטוי בין איש לרעהו, בן משפחות, כאשר כל אחת מהן נהנית לראות בכשלון המשפחה השניה וסברוה שבכך היא נעשית מכובדת יותר, ובפרט בין חוגים שונים, כאשר כל חוג נהנה מכשלוננו של החוג השני, ועל ידי כך סבור הוא, שהחוג שלו מעולה יותר או עדיף על השני, שהרי זה הצליח במקום שזה נכשל. בספר **"תפארת למשה"** נאמר בענין זה: וכל הוא רק מעשה שטן, אשר הצליח כאלפים שנה לרקד בינינו, דהיינו שהוא שמח כשמדליק ניצוץ של מחלוקת המתפשטת במהירות, ושכל אחד ידבר ויהנה בקלון אחר על חברו, אך בסופו של דבר רק חורבן נעשה מן ההשוואות הללו שיש בהן ביזוי והשפלת הזולת, ואכן, גם בספרו של ה"פלא יועץ" מוצאים אנו התייחסות מפורשת לענין זה, וכן הוא כותב: וביותר יגדל הכאב על המדברים בגנות משפחה, או בגנות בני העיר, או בגנות שבט ישראל,

